

Pohjoisen ohjelman hanke sotilaallista maanpuolustusta tukevan teknologian kehittämiseksi

Haun kuvaus

Pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelmassa perustettiin Pohjoisen ohjelma. Ohjelman tavoitteena on edistää Suomen huoltovarmuutta ja omavaraisuutta muuttuneessa turvallisuuspoliittisessa tilanteessa. Ohjelmatyössä otetaan huomioon uusi geopolitiikka ja reitit länteen. Se vahvistaa turvallisuutta sekä osana pohjoismaista että EU- ja NATO-yhteistyötä.

Pohjoisen Suomen ohjelmassa tehdään konkreettisia toimia, joilla:

- lisätään kestävä kasvun mahdollisuuksia ja uusia investointeja sekä vahvistetaan Suomen kilpailukykyä ja alueiden elinvoimatekijöitä
- hyödynnetään kestävästi puhtaan energian mahdollisuuksia ja tuetaan digitaalista puhdasta kasvua
- lisätään alueen kestävä matkailun vetovoimaa
- edistetään osaamista ja osaavan työvoiman saatavuutta
- vahvistetaan koko Suomen turvallisuutta, huoltovarmuutta ja omavaraisuutta
- lisätään alueen fyysistä ja digitaalista saavutettavuutta.

Hallitus linjasi puoliväliriihessä 2025, että osana ohjelman toteutusta käynnistetään valtion, Oulun yliopiston ja muiden keskeisten tutkimus- ja kehittämistoimijoiden sekä yritysten kanssa hankekonsortio, jolla varmistetaan 5G/6G-osaamisen kehittyminen Suomessa ja Suomen asemaa langattomien teknologioiden huippumaana. DIANA 6G-testikeskuksen tavoitteena on häiriösietoisten ja haastavissa ympäristöissä toimintakykyisten 5G/6G-järjestelmien testaaminen, jotka parantavat valvontaa, tilannekuvan muodostamista ja infrastruktuurin suojausta.

Kertarahoitus tullaan kohdentamaan siten, että rahoituksella saavutetaan sotilaallista maanpuolustuksen edellyttävän teollisen pohjan ja TKI-osaamista tukevaa tavoiteltavaa vaikuttavuutta ja tuloksellisuutta siten, että nyt käynnistettävää tutkimusta voidaan hyödyntää tulevaisuudessa ja hakea jatkorahoitusta myös kansainvälisistä rahoituskanavista. Kirjauksen tavoitteet on yhteensovitettu puolustushallinnon tarpeisiin siten, että Suomesta voidaan aidosti rakentaa häiriösietoisten ja haastavissa ympäristöissä toimivien 5G/6G-järjestelmien kärkiosaaja. Nyt ollaan muodostamassa hankekonsortiota, jonka tehtävien kautta:

- 1) varmistetaan 5G/6G-osaamisen kehittyminen Suomessa ja Suomen asema langattomien teknologioiden huippumaana
- 2) tuetaan 5G/6G teknologian hyödyntämistä osana kokonaismaanpuolustuksen/sotilaallisen maanpuolustusta tarpeita
- 3) tuetaan Suomen osallistumista tulevaisuuden kommunikaatioratkaisujen innovaatiotoimintaan liittokunnassa ja osana Euroopan unionia.

Konsortion tulee Oulun yliopiston lisäksi koostua muista kotimaisista tutkimuslaitoksista, korkeakouluista sekä yrityksistä. Rahoituksen edunsaajia voivat olla Ohjelman toiminta-alueen

kotimaiset korkeakoulut, tutkimuslaitokset, ja yritykset. Toimijoiden osaamisen ja innovaatioiden kypsyysasteen tulee olla relevantteja sotilaallisen maanpuolustuksen kannalta. Puolustushallinto ja muut turvallisuusviranomaiset voivat osallistua toimintaan *in-kind*.

Puolustusministeriö hyväksyy konsortioon osallistuvat tutkimuslaitokset, korkeakoulut ja yritykset ja voi asettaa näille erityisehtoja turvallisuuden näkökulmasta ml. mahdolliset turvallisuusselvitykset niille avainhenkilöille, jotka työskentelevät suoraan sotilaallisen maanpuolustuksen tarpeiden kehittämisen parissa. Kaikkien hankkeisiin osallistujien tulee olla Suomen kansalaisia ottaen huomioon tutkimuksen tavoite tukea sotilaallisen maanpuolustuksen tarpeita ja siten suoraan Puolustusvoimia. Tutkimusmateriaalia ei voi myöskään jakaa tutkimuksen tekovaiheessa tai kaikilta osin edes sen valmistuttua muille kuin tutkimukseen nimetyille Suomen kansalaisille. Materiaalin jakaminen tulee hyväksyttää puolustusministeriöllä.

Puolustusministeriö hyväksyy hankesuunnitelman ehtona rahoituksen myöntämiselle ja tarvittaessa neuvottelee päätoteuttajan kanssa mahdollisista muutoksista suunnitelmaan ja sen toteutukseen. Hankesuunnitelmaa arvioidaan mm. hankkeen relevanttiuden ja kypsyysasteen suhdetta sotilaallisen maanpuolustuksen tarpeisiin.

Avustuslaji

Hankeavustus

Kielet

Avustusta voi hakea kielillä: suomi

Hausta vastaava valtionapuviranomainen

Puolustusministeriö

Haussa jaettavat varat

4,8 miljoonaa euroa kohdennettavaksi Oulun yliopiston johtamalla hankekonsortiolle. Puolustusministeriö palkkaa lisäksi asiantuntijan kokonaisuuden hallinnan tueksi.

Rahoitus on kertaluontoinen valtionavustus, joka jaetaan puolustusministeriön määrärahoista. Puolustusministeriön myöntää rahoituksen vuoden 2026 aikana myöntöpäätösperusteisesti siten, että vaikka rahoitus on myönnetty vuoden 2026 aikana, voidaan rahoitusta käyttää myös vuoden 2026 jälkeen hyväksytyn toteuttamissuunnitelman mukaisesti.

Hankkeen loppuraportti valmistuneiden osien osalta ja mahdollisen vuoden 2027 aikana käytettävän rahoituksen osalta toteuttamissuunnitelma on esitettävä viimeistään 30.11.2026. Hankkeen lopullinen loppuraportti ja tulokset tulee esittää hankkeen valmistuttua viimeistään vuoden 2027 loppuun mennessä (31.12.2027).

Maksatus tapahtuu toteutuneiden ja vahvistettujen kustannusten perusteella ja on sidottu hyväksyttyyn vuosi-/loppuraporttiin ja toteuttamissuunnitelmaan.

Aikataulut

Haku on määräaikainen.

Haku aika

Haku aika alkaa 2.2.2026 klo 08.00 ja päättyy 16.3.2026 klo 16.00.

Tavoite aika päätösten valmistumiselle

Päätökset pyritään tekemään 1 kuukausi hakuajan päättymisestä.

Tavoitteet

Rahoituksen tulee kohdistua ohjelman yleistavoitteiden ohjaamaan seuraavasti:

- Suomen 5G ja 6G-ekosysteemien ja niiden tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan kehittäminen
- DIANA 6G-testikeskuksen toiminnan jatkuvuus huomioiden kertarahoituksen luonne
- Nato Innovation Range -rakenteeseen liitännäisen tai kansallisen testaustapahtuman toteuttaminen ja mahdollistaminen vuoden 2026 aikana
- Nato Innovation Range-rakenteen ja kansallista viranomaisten ja yksityisen sektorin kehittämistä ja testaustoimintaa tukevan infrastruktuurin kehittäminen
- Kaksikäyttö- ja sotilastuotteiden testaamisen, arvioinnin ja hyväksynnän mahdollistaminen yrityksille, korkeakouluille ja tutkimuslaitoksille
- PK-yritysten TKI-toiminnan, kansainvälistymisen, sekä kiinnittymisen teollisuuden laajempiin arvoketjuihin tukeminen

Sisällölliset tavoitteet:

- häiriösietoiset ja haastavissa ympäristöissä toimintakykyiset 5G/6G-järjestelmät, jotka parantavat valvontaa, tilannekuvan muodostamista ja infrastruktuurin suojaa
- sähkömagneettisen spektrin käytön optimointi ja heijasteiden hallinta
- kehittämis- ja testaustoimintaa tukevan (erikseen määriteltävä) perustestaus- ja mittausinfrastruktuurin sekä -laitteiston (kiinteä ja siirrettävä) kehittäminen
- testaus- ja kehittämistoimintaan tukevan asiantuntijatuen mallin luominen ml. operatiiviset testit maastossa ja loppukäyttäjien kanssa
- valittujen ja vakioitujen testausalueiden johtamisjärjestelmäinfrastruktuurin kehittäminen tukemaan kehittämis- ja testaustoimintaa
- kyky simuloida haastavien spektriympäristöjen olosuhteita itsenäisesti laboratorio-olosuhteissa sekä viranomaisten (kuten PV) johtamana kenttäolosuhteissa
- kehittää valittuja miehittämättömien järjestelmien testausalueita mahdollistamaan paremmin miehittämättömien sotilasratkaisuiden testaamisen (konnektiviteetti, testausinfrastruktuuri ja mittaustekniikka).

Hakeminen

Puolustusministeriö avaa kohdennetun haun valtioneuvoston päätöksen mukaisesti Oulun yliopiston johtamalle konsortiolle. Haku tapahtuu Hae avustuksia -järjestelmässä, josta konsortio hakee virallisen rahoituksen.

Hakemukseen kuuluu työsuunnitelma, johon kuuluu erittely hankkeen tavoitteista, työsuunnitelma, hankkeen organisaatio ja työnjako osallistuvien henkilöiden välillä, sekä käytettävät resurssit henkilöittäin henkilötyökuukauden tarkkuudella.

Konsortio esittää työsuunnitelman sekä hankebudjetin, jossa eritellään konsortion jäsenet, vastuuhenkilöt, ja toimenpiteet, niihin osallistuvat toimijat sekä rahoituksen jakautuminen ja käyttö rahoituskauden ajalta kuukausitasolla.

Konsortio nimeää hakemuksessa kaikki toteutukseen osallistuvat organisaatiot ja henkilöt. Kaikista osallistuvista organisaatioista esitetään ESPD-lomakkeen mukaiset tiedot. Osallistuvat organisaatiot nimeävät vastuuhenkilöt. Koko hankkeelle nimetään päätoteuttajan toimesta vastaava projektipäällikkö, joka on ensisijainen rajoittajan kontaktihenkilö.

Hakemukseen liitetään selvitys hankereferensseistä vastaavan mittaluokan ja vaativuustason hankkeista. Referensseissä kuvataan hankkeen nimi, pääasiallinen sisältö, konsortion jäsenten rooli, hankkeen budjetti ja kesto aika. Yli viisi vuotta vanhoja referenssejä ja hankkeita, joissa konsortion jäsenen osallistuminen on ollut alle henkilötyökuukauden ei hyväksytä. Toteuttajaorganisaatiota kohti arvioidaan viisi referenssiä.

Hakemukseen liitetään myös hakijoiden ansio- ja julkaisuluettelot. Kymmenen relevanttia julkaisua arvioidaan.

Konsortion tulee Oulun yliopiston lisäksi koostua muista kotimaisista tutkimuslaitoksista, korkeakouluista sekä yrityksistä. Rahoituksen edunsaajia voivat olla Ohjelman toiminta-alueen kotimaiset korkeakoulut, tutkimuslaitokset, ja yritykset. Toimijoiden osaamisen ja innovaatioiden kypsyysasteen tulee olla relevantteja sotilaallisen maanpuolustuksen kannalta.

Puolustushallinto ja muut turvallisuusviranomaiset voivat osallistua toimintaan in-kind. Pohjoiseen ohjelman aikana kehitetyn testaus-, mittausta, ja muun kiinteän tai siirrettävän laitteistokäytön hyödyntäminen tulee tapahtua 2026–2027 vuosien aikana turvallisuusviranomaisille aiheuttamisperiaatteella.

Puolustusministeriö hyväksyy konsortioon osallistuvat tutkimuslaitokset, korkeakoulut ja yritykset ja voi asettaa näille erityisehtoja turvallisuuden näkökulmasta ml. mahdolliset turvallisuusselvitykset niille avainhenkilöille, jotka työskentelevät suoraan sotilaallisen maanpuolustuksen tarpeiden kehittämisen parissa.

Kaikkien hankkeisiin osallistujien tulee olla Suomen kansalaisia ottaen huomioon tutkimuksen tavoite tukea sotilaallisen maanpuolustuksen tarpeita ja siten suoraan Puolustusvoimia. Tutkimusmateriaalia ei voi myöskään jakaa tutkimuksen tekovaiheessa muille kuin tutkimukseen nimetyille Suomen kansalaisille.

Puolustusministeriö hyväksyy hankesuunnitelman ehtona rahoituksen myöntämiselle ja tarvittaessa neuvottelee päätoteuttajan kanssa mahdollisista muutoksista suunnitelmaan ja sen toteutukseen.

Rahoituksen ehdot

Rahoituksen käyttö

Rahoitus on kertaluontoinen valtionavustus, joka jaetaan puolustusministeriön määrärahoista. Puolustusministeriö myöntää rahoituksen vuoden 2026 aikana myöntöpäätösperusteisesti siten, että vaikka rahoitus on myönnetty vuoden 2026 aikana, voidaan rahoitusta käyttää myös vuoden 2026 jälkeen hyväksytyn toteuttamissuunnitelman mukaisesti.

Hankkeen loppuraportti ja mahdollisen vuoden 2027 aikana käytettävän rahoituksen osalta toteuttamissuunnitelma on esitettävä viimeistään 30.11.2026.

Maksatus tapahtuu toteutuneiden ja vahvistettujen kustannusten perusteella ja on sidottu hyväksyttyyn vuosi-/loppuraporttiin ja toteuttamissuunnitelmaan.

Rahoitusta voidaan käyttää henkilöstön palkkoihin sekä tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoimintaa edistäviin laitteisiin, palveluihin ja ohjelmistoihin. Rahoitusta voidaan käyttää myös kansainvälisten puolustusalan hankkeiden omarahoitusosuuden kattamiseen. Avustus voi kattaa 100 % avustettavan hankkeen kustannuksista. Avustusta voidaan kuitenkin käyttää vain hankkeen toteuttamisen kannalta välttämättömiin ja kohtuullisiin menoihin siten kuin hakemuksessa ja sen liitteenä olevassa tutkimussuunnite-massa on mainittu, tai tässä päätöksessä todetaan.

Rahoitusta ei voida käyttää rakennusten tai kiinteistöjen hankintaan tai ylläpitoon liittyviin menoihin.

Pohjoisen ohjelmassa jaettu kerta-avustus ei muodosta tuleville vuosille maksuvelvoitetta puolustusministeriölle tai sen hallinnonalalle. Hankekonsortio varmistaa itse mahdollisen tehtyjen investointien elinkaaren rahoittamisen.

Hankekonsortio on yhteisvastuussa hankkeen toteuttamisesta ja aiottujen lopputulosten tuottamisesta.

Valtionavustuksen saajan kustannukset hyväksytään arvonlisäveroineen, kun ne liittyvät arvonlisäverottomaan toimintaan ja maksettava arvonlisävero jää valtionavustuksen saajan lopulliseksi kustannukseksi.

Avustusta saa käyttää vain siihen tarkoitukseen, johon se on myönnetty. Valtionavustusta ei saa käyttää taloudelliseen toimintaan. Matkakulujen osalta on noudatettava edullisemmuusperiaatetta. Hankkeen toimeenpanossa tulee kiinnittää erityistä huomiota siihen, että hankesuunnitelma ei sisällä päällekkäisiä toimenpiteitä muiden valtionavustusten tai muulla tavoin rahoitettujen tutkimus- ja kehittämishankkeiden kanssa.

Avustuksen saajan tulee varmistaa, ettei avustuksen saajan tukemiseksi myönnettyjä varoja luovuteta tai muutoin käytetä rahoitusavun tai tuen antamiseksi sellaisille henkilöille tai yhteisöille, terroristeille tai terroristijärjestöille taikka muille oikeushenkilöille tai virastoille, jotka luetellaan Yhdistyneiden kansakuntien turvallisuusneuvoston konsolidoidussa pakoteluettelossa tai EU:n pakoteasetuksissa (sellaisina kuin ne ovat ajoittain muutettuina).

Avustuksen saajan tulee ilmoittaa välittömästi, jos avustuksen saaja toteaa, että näitä varoja on käytetty mainittuihin tarkoituksiin. Avustuksen saajan tulee siten sitoutua hakemuksen yhteydessä annettavassa vakuutuksessa noudattamaan kaikilta osin yllämainittuja ja muita pakotejärjestelmiä, kuten niitä kohdennettuja taloudellisia pakotteita ja muita toimenpiteitä, jotka turvallisuusneuvosto on hyväksynyt Yhdistyneiden kansakuntien peruskirjan VII luvun 41 artiklan mukaisesti, sekä Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 215 artiklan mukaisesti hyväksytyjä taloutta ja rahoitusta koskevia toimenpiteitä, jotka ovat voimassa Euroopan unionissa.

Avustuksen saajan tulee pyytää tarjous useammalta kuin yhdeltä toimittajalta sellaisissa tavara- ja palveluhankinnoissa, jotka alittavat kansallisen kynnysarvon, mutta joiden arvo ilman arvonlisäveroa ylittää 30 000 euroa.

Kaikissa hankinnoissa on huolehdittava, että tarjoajaan ei kohdistu Euroopan unionin, Yhdistyneiden kansakuntien (YK) tai Suomen viranomaisten asettamia pakotteita, varojen jäädyttämispäätöksiä tai muita rajoituksia, kuten EU:n hankintadirektiivi, jossa kielletään esim. EU:n kynnysarvot ylittävissä hankinnoissa hankintasopimuksen tekeminen Venäjän kansalaisten tai Venäjälle sijoittuneiden luonnollisten henkilöiden tai oikeushenkilöiden kanssa. Tarjouspyynnöissä tämän voi toteuttaa

lisäämällä tarjouspyyntöihin toimittajan vakuutus siitä, etteivät pakotteet ja muut rajoitteet koske sitä tai sen edunsaajapiiriä. Tavaraita tai palveluita hankittaessa tulee sekä tarjouspyyntöihin että hankinta-sopimuksiin sisällyttää lauseke, jonka mukaan tarjous voidaan hylätä tai sopimus voidaan irtisanoa päättymään välittömästi, jos palveluntuottajaa rasittaa julkisia hankintoja koskevassa kansallisessa tai EU-lainsäädännössä tarkoitettu pakollinen tai harkinnanvarainen poissulkemisperuste, Euroopan unionin tai YK:n kohdistama pakote tai muu yllä-mainittu rajoite, kuten Venäjän kansalaisuus tai sijoittuminen Venäjälle, vaikka peruste olisi syntynyt vasta sopimussuhteen alkamisen jälkeen.

Avustuksen saaja ja konsortio-osapuolet voivat ilmoittaa mahdollisilla verkkosivuillaan tai toimintaesitteissään saamastaan valtionavustuksesta.

Tiedonanto- ja raportointivelvollisuus

Valtionavustuksen saajan tulee antaa valtionapuviranomaiselle valtionavustuspäätöksen ehtojen noudattamisen valvomiseksi oikeat ja riittävät tiedot. Valtionavustuksen saajan tulee ilmoittaa viipymättä valtionapuviranomaiselle valtionavustuksen käyttötarkoituksen toteutumiseen vaikuttavasta muutoksesta tai muusta valtionavustuksen käyttöön vaikuttavasta muutoksesta.

Avustuksen saajan taloudenhoito ja hallinto on järjestettävä asianmukaisesti. Avustuksen käytöstä on tehtävä selvitykset (väli- ja loppuraportointi, ml. riskit) viimeistään avustuspäätöksessä mainittuina päivinä. Koska kyseessä on harkinnanvarainen erityisavustus, edellytetään avustuksen saajan pitävän hankkeen talous erillään avustuksen saajan muusta toiminnasta ja taloudesta perustamalla hankkeelle oma kustannuspaikka tai muu seurantakohde.

Hankekonsortio raportoi hankkeen toteutuksen edistymisestä, rahoituksen käytöstä ja kohdentumisesta, sekä näissä tapahtuneista poikkeamista suhteessa esittämäänsä suunnitelmaan kirjallisesti rahoituskauden loppuun asti.

Avustukselle ja konsortion työlle määrätään ohjausryhmä, joka hyväksyy hankkeen tuotokset ja antaa laskutusluvan.

Avustuksen palautus ja takaisinperintä

Valtionavustuksen saajan tulee palauttaa valtionavustus tai sen osa, jos sitä ei voida käyttää valtionavustuspäätöksessä edellytetyllä tavalla. Valtionavustuksen takaisinperinnästä säädetään valtionavustuslaissa. Sovelletut säännökset Valtionavustuslaki (688/2001) 1 §, 5 §, 6 §, 7 §, 11 §, 12 §, 13 §, 34 § 1 mom.

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa siihen tyytymätön asianosainen hakea oikaisua valtionavustuslain 34 §:n mukaisesti 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Tähän päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla. Valituskiellosta on säädetty hallintolain (434/2003) 49 b §:ssä.